

„A költő mindig túlérzékeny, az a dolga”

Beszélgetés Jász Attilával

– Mekkora bajban van az Új Forrás anyagilag?
 – Nagyban. Amennyiben a semmi (pénz) nagy bajnak tekinthető. Várjuk az NKA-döntést, amely a lapról, kultúráról és a mi életünkről is szól majd. Közben szerkesztjük a harmadik számot, idén még nem fizettünk senkinek, se nyomdának, se tördelőnek, se szerzőknek. Szerkesztői fizetésről már nem is beszélve. Egyelőre a vidékiség itt előny, mindenki toleráns, ismerős nyomda, baráti tördelő, nyugodt szerzők, bizakodó szerkesztők.

[Az interjú készítése során megszületett az NKA döntése, amely itt olvasható. Ennek értelmében az Új Forrás Kiadó Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság összesen 6,5 millió forintot kapott 2012. évi 10 lapszámának megjelentetésére. – Szerk. megj.]

– Milyen lehetőségeket látsz a helyzet megoldására?
 – Nem nagyon látok megoldást. Áltatom magam a pillanatnyi ígéretekkel és helyzetekkel. Hogy lesz következő. Pillanat és helyzet. Próbálkozunk kőkeményen, több mint egy éve, mióta egyre nagyobb a baj. A megye minden pénzt elvont egy éve, a város sosem támogatta a lapot. Próbálunk, próbáltunk ezen változtatni. Önállósultunk, kft., vagyis kiadó lettünk, hátha így könnyebben megy a pályázás és a támogatáskeresés. Egy biztos, ez tiszta helyzet, ha van egy kis pénz, ki tudod fizetni, akit nagyon kell, nem úgy, mint korábban...

– Gondoltatok-e arra, hogy reklámokból szereztek bevételeket a lap fenntartásához?

– Természetesen. Valami nagyon kevés tavaly be is jött, idén is kaptunk ígéretet támogatásra, de az a helyzet, hogy ígéretekkel már régóta tele a szerkesztőségi padlás és pince. Az elmúlt időszak pedig azt jelzi, ezeket nem szabad túl komolyan venni. Állandó támogatókra

és reklámpartnerekre lenne szükségünk, akik hosszabb távban gondolkoznak, na és kultúrában. Ez egy elég szűk réteg lehet (ha létezik egyáltalán), egyelőre még nem találtuk meg őket. (Jól elbújtak!) Pedig amúgy van egy zseniális tördelőnk, bármit meg tudnánk elegendően és kreatívan oldani...

– *Mihez kezdesz, ha nem sikerül talpon maradnia a lapnak?*

– A lap újabban újra ad ki könyveket, mint kiadó pályázunk tovább, és próbálunk legalább kiadóként működni. És nyilván a netes felületet is megtartjuk, hobbi szinten, ahogy pénz nélkül lehet. A magam részéről pedig biztosan megpróbálom állást szerezni a helyi fogyatékos napköziben, mert szeretem érezni, hogy szükség van a munkámra.

– *2011-ben a Csontváry Kosztka Tivadarról szóló ciklusod egyik darabjával megkaptad a Salvatore Quasimodo Emlékdíjat. Mi az a Csontváry-képekben, ami mindenképpen verset érdemel?*

– Az inspiratív dolog számomra nem a képekben van, hanem a látás- és szemléletmódjában. Aminek a leképezései a festmények. Egy ember, akinek nagyon fontos az, amit csinál. És a maga módján a tökéletességre törekszik. Hogy ezt zsenialitásnak vagy örültségnek tartják, mindegy. Sőt, ettől izgalmas igazán. Ettől válik témává.

– *A Naptemplom villanyfényben darabjai elszakadnak a képleírás (ekphrasis) hagyományától, hiszen a versek lírai énje maga a festő, ti. őt beszélteted. Bár most is saját művedről kérdezek, de milyen poétikai többlettel rendelkezik, ha az alkotó, jelen esetben a megidézett festő saját alkotásairól ad számot, ráadásul néha értelmezve is a látottakat...*

– Különösebb jelentősége nincs, hogy a versben ábrázolt fa reggeli sétaélményem vagy egy Csontváry-kép reпрója által indítódott be. De valójában sosem ilyen tiszta a dolog. Ezek valószínűleg folyton összerosódnak bennünk, és hol ez, hol az az élmény hozza elő a verset. A képek leírását, a tárlatvezetést egy olyan beszélő végzi, aki egyszerre Csontváry és egyszerre a Jász Attila nevű kortárs szerző. Nem szerepvers tehát, és nem is hagyományos képleírás, talán a kettő között valahol. Ez a kettősség pedig mindig nagyon izgatott...

– *A Csontváryhoz kötődő versek alatt néhány mondatos reflexiókat találunk, amelyek gyakran ironizálnak a látottakon, vagy egyszerűen profanizálják a képet szülő ihletet. Kockázatos ma már ironia nélkül beszélni a múlt értékeiről?*

– Amikor elkészült a versciklus, ezt adtam be a Quasimodo-pályázatra, hiányérzetem volt, mert a képeken keresztül csak a művészi szándék jött le, és az élet, ami az ő esetében igencsak fontos és tanulságos, nem. Ezek valójában áldokumentumok, de tényszerűen igazak. Így egymás tükrében a képleírások és a naplótöredékek izgalmas

feszültségben próbálnak valamiféle egyensúlyt találni élet és mű között. A te kérdésedből, olvasatodból is egyértelmű, merre billen mégis a mérleg.

– *Mind a Csontváry-ciklusban, mind a korábbi, Fürdőkádból a tenger című esszékötetedben fontos szerepet kap a tenger. Ennyire hiányzik, hogy nincs Magyarországnak tengerpartja?*

– Valójában inkább mitikus nosztalgiáról van szó, mint történelmiről. Már az első kötetem egyik szereplője, így egész ciklusa is a tenger volt, Daidalosz és Ikarosz mellett. Ott, akkor a duális nézőpont megtörése miatt. És akkor igazi tengerélményem még nem is volt.

– *Előző kötetednek a címe: istenbőre. Nem veszélyes Isten nevét a borítóra tenni, és ennyire a testiséghez kapcsolni?*

– Nem hinném, hogy veszélyes lenne, és remélem, nem is hatásvadász. Amúgy kisbetűvel és egybe van írva. Egy nagyon fontos felszínről, felületről szól, amit csak kapargatunk. Jó esetben. Van egy mottó Böhmétől („...csak a legkülső születés halott.“), ami súlyt szeretne adni a címválasztásnak. És persze ki mondta, hogy a keresztény Istenről van szó? (Na és ki mondja, hogy nem?)

– *Sokan beszélnek manapság „újérzékenységről“, bár máig nem tudjuk, ez mit jelent. Az istenbőre versei mintha azt sugallnák: megszólalójuk túlérzékeny. Milyen stratégiái vannak egy költőnek, hogy megtanuljon bánni sebezhetőségével?*

– Szerencsére ezt tőlem kérdezed, és nem a családomtól. Ők nyilván tudnának mesélni. De a költő mindig túlérzékeny, az a dolga. Abból él. Ír. Sérülékeny, borzasztóan, de adatott neki egy gyógyulási módszer. Írhat. Így a világtól folytonosan kapott sebei gyorsan be is hegednek.

Boldog Zoltán